Vervoer van personeel en materieel in de bergen

(Van onzen militairen medewerker)

Als er iets is, dat invloed uitoefent op de oorlogvoering, dan is het zeker de terreinsgesteldheid. Hoe geheel anders immers is deze in een goed begaanbaar gebied dan in de bergen, die arm zijn aan behoorlijke wegen. Men kan dan ook gerust zeggen, dat de oorlogvoering voor een goed deel door de terreinsomstandigheden wordt beheerscht of liever omgekeerd, dat de veldheer terdege rekening moet houden met de eigenaardigheden van den bodem.

Elk terrein derhalve, of dit nu bergen of polderland is, heeft zijn bizondere oorlogvoering. Een goede terreinkennis is dus voor de aanvoerders onontbeerlijk. In een polderterrein moeten zij weten, hoe breed en diep de wateren zijn, hoeveel de grondwaterstand bedraagt, welke capaciteit de sluizen hebben, hoe hoog de bruggen zijn; in de bergen dienen zij kennis te dragen van het wegennet (zoowel van de eenigszins grootere als van de bergpaden), van de hoogte der kammen en de daardoor gevormde terreinhoeken, van de communicatie in de breedte, enz.

In dit artikel zal ik mij speciaal bezighouden met het bergterrein en noemde ik reeds een der eigenaardigheden, n.l. de schaarschte der wegen. Het spreekt vanzelf, dat deze armoede een grooten invloed zal uitoefenen op de beweging, met name op het vervoer, waarover ik nog bijzonderheden hoop mee te deelen. Speciale maatregelen zijn daarvan het gevolg.

Doch niet alleen het betrekkelijk gering aantal wegen is karakteristiek voor het bergwezen, doch ook het veel voorkomen van steile hellingen. Dit op-en-af moet een grooten invloed oefenen op de oorlogvoering, niet slechts uit een physiek en materieel oogpunt, doch ook in moreel opzicht. De hooger-geplaatste domineert op den lager-gestelde en gelooft zich aan hem superieur. Vandaar dat de strijd om beheerschende hoogten niet alleen een kwestie is van terreinwinst en uitzicht, maar wel degelijk van moreel. Wanneer men den tegenstander in de laagte gedrongen heeft, gelooft men zich zijn meerdere. Men daalt makkelijker dan men stijgt. Een paniek komt dan ook weinig voor bij hen, die een beheerschende stelling innemen; de ontmoediging vindt gemakkelijker ingang bij hen, die zich in de laagte bevinden. Evenwel hebben beheerschende hoogten ook hun nadeelen, als ze slechts passief worden verdedigd. Dan binden ze, houden ze vast met het gevolg, dat een energieke aanvaller succes kan boeken (zie o.a. aan den Isonzo).

In de bergen, meer nog dan in de vlakte, is de beweging de alles beheerschende factor van elke oorlogshandeling. De vuuruitwerking is door de talrijke doode hoeken, kleine schootsvelden en vele dekkingen vaak minder dan in vlak terrein en daardoor moet de beweging, de actie, het manoeuvreeren den tegenstander tot wijken brengen. Ook hier is dus weder een uitnemende terreinkennis noodzakelijk. Met welke bezwaren heeft nu een colonne, samengesteld uit de verbonden wapens, in de bergen te kampen! De wegen zijn bijna zonder uitzondering slecht, d.i. smal, steil, hobbelig en kronkelig. Bestaat er maar één weg, dan wordt de marschcolonne zeer lang, omdat ook convooien den troep moeten volgen. Immers levensmiddelen zijn onderweg niet te krijgen. Zijn er meerdere wegen, dan volgen de zware- en veldartillerie benevens de trein, de voor voertuigen begaanbare wegen, de bergartillerie en de infanterie de minder goede paden.

Voor het hoofdwapen is het marcheeren met volledige bepakking geen sinecuur. Vandaar dat alleen élite troepen voor het bergterrein bestemd worden. De Fransche, Italiaansche en Oostenrijksche Alpentroepen, zoomede de Beieren behooren dan ook tot de keurtroepen der legers.

In den strijd om den Hartmannsweilerkopf oogstten de bergtroepen aan beide zijden onsterfelijke lauweren. In Juni 1915 veroverden de Italiaansche „Alpini" den top van den Kru. 's Nachts beklommen zij den steilen muur van den Kru in volledige velduitrusting. Hoe steil deze is kan daaruit blijken, dat het hoogteverschil o.g. 2000 M. is en de afstand tot den Isonzo 5000 M. bedraagt. Een weg werd niet gevolgd. Hiervoor mocht ik reeds melding maken van bergartillerie. Zoo diep grijpt dus het terrein in de oorlogvoering in, dat een speciaal soort artillerie noodig is om de beweging der legers te volgen.

De bergartillerie dankt haar ontstaan aan de armoede aan goede wegen in de bergen. Waar niet meer met voertuigen gemarcheerd kan worden, daar moet het toch mogelijk zijn om geschut te brengen, ten einde de eigen troepen met artillerievuur te steunen en die der tegenstanders afbreuk te doen.

In verband daarmede kan de affuit uit elkaar genomen worden, terwijl de afzonderlijke deelen op draagdieren, paarden, muildieren, ossen, kameelen, olifanten vervoerd worden. Het gewicht van elk deel mag het draagvermogen der dieren niet te boven gaan en bedraagt voor een paard of een muildier plm 120 K.G. Het uiteennemen en weer in elkaar zetten kan in een minimum van tijd geschieden. Bij de zwaardere artillerie (houwitsers van 10 cM.) is het noodig ook het kanon te verdeelen. De verbinding geschiedt door een bajonetsluiting.

Alle lasten worden gedragen op eenheidszadels, die zich aan den rug van het draagdier kunnen aanpassen.

Daar het noodig is zooveel mogelijk van alle wegen en paden gebruik te maken, zijn de detachementen veel op zich zelf aangewezen en dit kweekt een groote zelfstandigheid. Terecht zei dan ook Generaal von Boroevic, de verdediger van den Isonzo tot een oorlogsverslaggever:

„Gij moet over elken soldaat afzonderlijk schrijven. Naar hen moet gij toe gaan. Wie hen ziet, die moet van hen vertellen. Men kan dat niet genoeg doen. Wat hier aan den Isonzo geschiedt, is zonder voorbeeld in de geschiedenis. Aan elken man afzonderlijk is het te danken, dat aan den Isonzo stand gehouden wordt. Wat zou mijn wil vermogen, als de enkele man niet rotsvast stand hield. De eenvoudige man zonder naam. Ga tot hem en zie hoe hij wachthoudt."

Vooral in de breedte is 't moeilijk verbinding te houden. Vandaar dat van alle middelen gebruik gemaakt moet worden, van de telegraaf, telefoon, optischen seindienst, wielrijders, motorrijders, ordonnansen te paard en op muildieren, voetgangers langs de bergpaden en in het gebied van de eeuwige sneeuw van de ski.

In het bijzonder voor den patrouillegang speelt de ski in het sneeuwlandschap een belangrijke rol. Zeer wel komen den skiloopers thans de goed ingerichte hutten der talrijke

Hoe het verkeer tusschen twee bergen door middel van een staaldraadbaan plaats heeft.

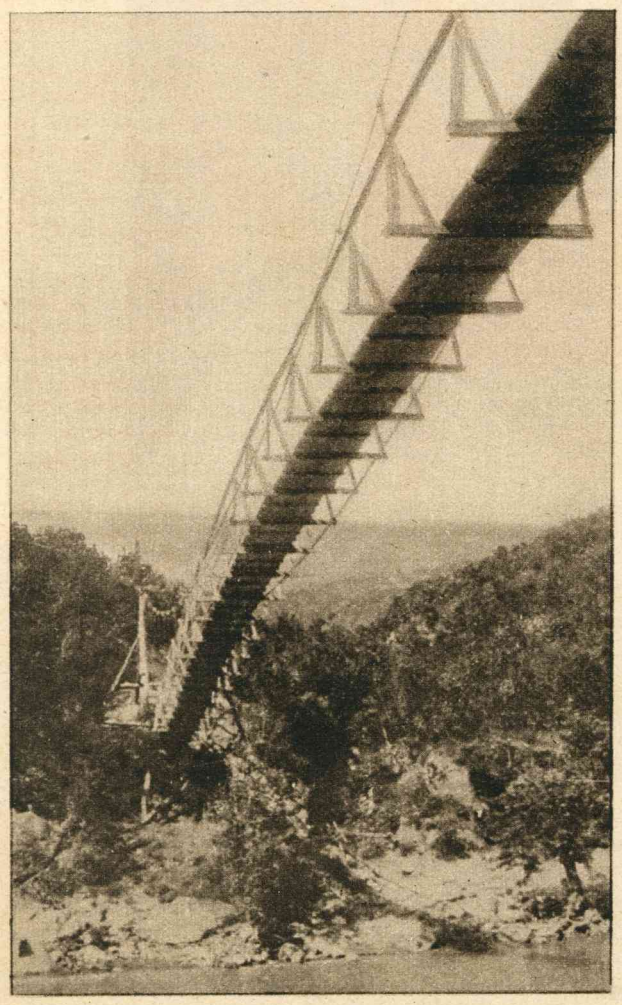

Een luchtbrug, als verbinding van twee front-deelen, op een hoogte van 75 meter.

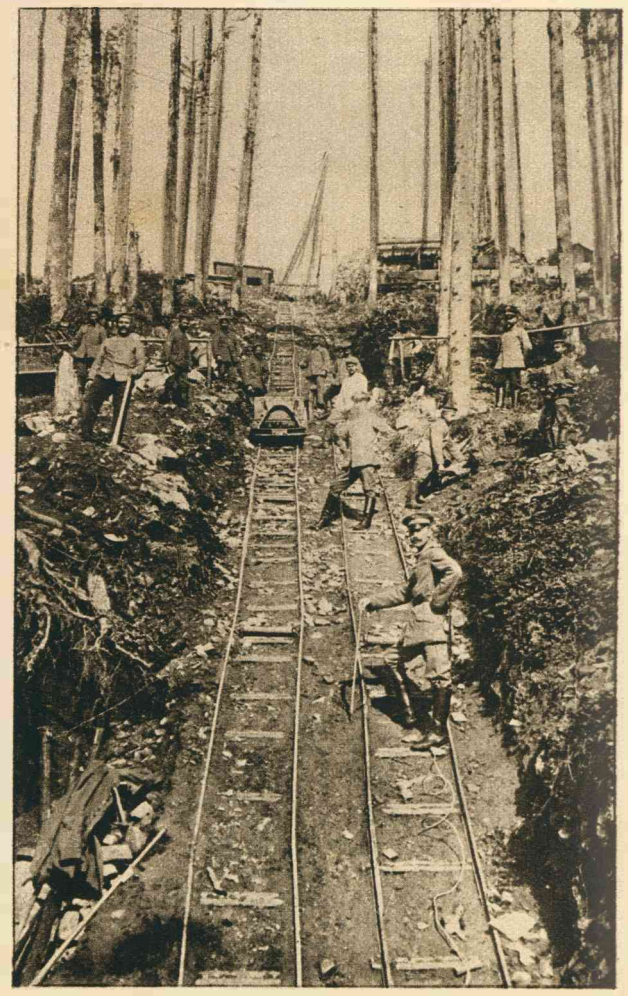

Een bergspoor voor het vervoer van materieel.